

Erik Riis

CIVILRET

Juristforbundets Forlag

FORORD TIL 1. UDGAVE

Formålet med nærværende fremstilling har været at skabe en ny lærebog for »Dansk Kommunal Kursus« i faget »Borgerlig Ret«. Fremstillingen er herefter søgt afgrænset således, at den medtager de retsregler, som kommunale medarbejdere bør kende, og som de ikke bliver orienteret om i de øvrige juridiske fag (»Kommunal Forvaltning«, »Skatte-lovgivning« og »Sociallovgivning«) ved »Dansk Kommunal Kursus«.

De i fremstillingen omtalte love findes i deres helhed i de forskellige lovsamlinger. For kursisterne vil »Juristforbundets Lovsamling« eller – hvis man ønsker en med kommentarer forsynet lovsamling – »Karnovs Lovsamling« være velegnet.

Ved udførelsen af arbejdet har sekretær i justitsministeriet F. Taksø-Jensen ydet mig en værdifuld hjælp.

Charlottenlund, den 17. maj 1963.

Erik Riis.

FORORD TIL 4. UDGAVE

Fremstillingen er i det væsentlige blot en à jourføring af de tre tidligere udgaver.

Nødebo, den 17. maj 1971.

Erik Riis.

INDHOLDSFORTEGNELSE

§ 1. Indledning

- I. *Fremstillingens genstand* 1-2
- II. *Retskilderne* 2-6
 - A. Loven 2-3
 - B. Anordningen 3-4
 - C. Bekendtgørelsen 3-4
 - D. Cirkulæret 3-4
 - E. Vedtægten 4
 - F. Analogi 4
 - G. Retssædvane 4
 - H. Retspraksis 4-6
 - 1. Retternes organisation og sammensætning 5
 - 2. De saglige kompetence-regler 5-6
 - 3. Appel 6
 - 4. De stedlige kompetence-regler 6

§ 2. Umyndighed

- I. *Hvem er umyndige?* 7-8
- II. *Betydningen af umyndighed* 8-15
 - A. Hovedreglen i M. L. § 34 8-13
 - 1° Den umyndige kan ikke råde over sin formue eller forpligte sig ved retshandler 9-10
 - 2° Reglerne om rådighed over sin person 10-13
 - 3° Reglerne om stiftelse af rettigheder 13
 - 4° Reglerne om stiftelse af forpligtelser på grundlag af andet end retshandler 13

- B. Undtagelserne fra hovedreglen i M. L. § 34 13-16
 - 1° M. L. §§ 35-38 13-14
 - 2° M. L. § 39 14-15
 - 3° M. L. § 40 15
 - 4° M. L. § 41, jfr. § 49 15
 - 5° Pengereglen 15-16

§ 3. Overformynderiet og værgerne

- I. *Overformynderiet* 16-17
 - A. Hvilke midler bestyres af overformynderiet? 16-17
 - B. Overformynderiets administration 17
 - C. Udbetaling af renter og frigivelse af kapitalen 17
- II. *Værgerne* 17-24
 - A. Hvem er værge? 17-21
 - 1. Født værge 18-20
 - a. Mindreårigt ægtebarn 18-19
 - b. Mindreårigt adoptivbarn 19
 - c. Mindreårigt barn uden for ægteskab 19-20
 - 2. Beskikket værge 20-21
 - 3. Testamentarisk indsat værge 21
 - 4. Fratagelse af værgemål 21
 - B. Værgens beføjelser og pligter 21-24
 - 1. I hvilket omfang varetager værger den umyndiges anliggender? 21-22
 - 2. Værgemålets udøvelse 22

3. Høring af den umyndige, evt. ægtefællen 22
4. Overøvrighedens samtykke til ekstraordinære dispositioner 22-23
5. Værgemålstilsynet 24
6. Værgemålshonoraret 24

§ 4. Ægteskabets indgåelse

- I. Definition af ægteskabet 25
- II. Prøvelse af ægteskabsbetingelserne 26-29.
 - A. Kompetent myndighed 26
 - B. Ægteskabsbetingelserne 26-28
 - C. Dokumentation for deres opfyldelse 28
 - D. Betydningen af at ægteskabsbetingelserne ikke har været opfyldt 28-29
- III. Lysning 29
- IV. Vielse 29-31
 - A. Kompetent myndighed 29-30
 - B. Form 30
 - C. Betydningen af at vielsesreglerne ikke er blevet iagttaget 30

§ 5. Ægteskabets retsvirkninger

- I. Personlige retsvirkninger 31-32
 - A. Navn 31
 - B. Indfødsret 31-32
- II. Formueforholdet mellem ægtefællerne 32-35
 - A. Det almindelige formuefællesskab 32-34
 1. Formuefællesskabets betydning ved skifte 32-33
 2. Formuefællesskabets betydning før skifte 33-34

- B. Særeje 34
- C. Ægtepagt 34-35
- III. Underholdet 35-38
 - A. Privatretlig underholdspligt 35-36
 - B. Offentligretlig underholdspligt 37
 - C. Inddrivelse af underholdsbidrag 37-38

§ 6. Separation

- I. Begreb 38
- II. Kompetencen 38-39
- III. Separationsgrundene 39
 - A. § 29 39
 - B. 1. § 30, stk. 1, 39
 2. § 30, stk. 2, 39
- IV. Mægling og vilkårsforhandling 39-40
- V. Retsvirkninger af separationen, der ikke opløser ægteskabet 40-43
 - A. Forældremyndigheden 40
 - B. Den privatretlige underholdspligt 40-42
 1. Overfor ægtefællen 41-42
 2. Overfor børnene 42
 - C. Formuefællesskabet 42-43
 - D. Lejligheden 43
 - E. Arveretten 43

§ 7. Skilsmisse

- I. Begreb 43
- II. Kompetencen 44
- III. Skilsmissegrundene 44-45
 - A. § 32 44
 - B. § 37 44-45
 - C. § 33 45

- D. § 34 45
- E. § 35 45
- F. § 36 45
- G. § 38 45
- H. § 39 45
- I. § 40 46
- J. § 41 46
- IV. Mægling og vilkårsforhandling 46
- V. Retsvirkninger af skilsmisse, der opløser ægteskabet 46-47
 - A. Forældremyndigheden 46
 - B. Den privatretlige underholdspligt 46-47
 - C. Formuefællesskabet 47
 - D. Lejligheden 47

§ 8. Børn

- I. Ægtebørn 48-49
 - A. § 2 48-49
 - B. § 3 49
 - C. § 4 49
- II. Børn uden for ægteskab 49-52
 - A. Mødrehjælpen 50
 - B. Politimesteren (Overpræsidenten) 50-51
 - C. Retten 51-52
 1. Børn født før 1. januar 1961 51-52
 2. Børn født efter 1. januar 1961 52
- III. Adoptivbørn 52-55
 - A. Betingelser for adoption 52-54
 1. Personlige betingelser vedrørende adoptanten 52-53
 2. Samtykke fra barnet 53
 3. Samtykke fra forældre og værge 53-54

4. Adoptionen til gavn for adoptivbarnet 54
5. Vederlag 54
- B. Ophævelse af adoption 54-55
 1. Justitsministeriet 54-55
 2. Dom 55
- IV. Forholdet mellem forældre og børn 55-59
 - A. Slægtsnavn 56
 - B. Værgemål 56
 - C. Forældremyndighed 56-57
 - D. Samkvemsret 57
 - E. Forsørgelsespligt 57-59
 1. Privatretlig 58-59
 2. Offentligretlig 59
 3. Inddrivelse af underholdsbidrag 59

§ 9. Arv

- I. Legal arv 59-62
 - A. Slægtsarv 60-61
 1. 1. arveklasse 60
 2. 2. arveklasse 60
 3. 3. arveklasse 60-61
 4. Staten 61
 5. Adoptivbørn 61
 6. Børn uden for ægteskab 61
 - B. Ægtefællers arv 61-62
 1. I kollision med 1. arveklasse 61-62
 2. Iøvrigt 62
 3. 20.000 kr. reglen 62
- II. Testamentarisk arv 62-63
 1. Livsarvinger og/eller ægtefælle 62
 2. Iøvrigt 62
 3. Testationshabilitet 62
 4. Testamentsform 63

§ 10. Skifte

- I. Udlæg for begravelsen 63-64
- II. 20.000 kr. reglen 64
- III. Uskiftet bo 64-65
- IV. Privat skifte 65-66
- V. Offentligt skifte 66

§ 11. Formuerettigheder

- I. Begrebet formuerettighed 67
- II. De vigtigste formuerettigheder 67-73
 - A. Ejendomsretten 67-68
 - B. Brugsretten 68-69
 - C. Servitutten 69-70
 - D. Fordringsretten 70-72
 - E. Panteretten 72-73
 1. Fast ejendom - Løsøre - Fordringer 72
 2. Håndpant - Underpant 72
 3. Kontraktspant - Retspant - Lov- eller retsbestemt pant 73
- III. Forældelse 73-74
 - A. D. L. 5-14-4 73
 - B. 1908-loven 73-74
 - C. T. L. § 42 74

§ 12. Ekspropriation

- I. Grundlovens § 73 75-77
 - A. Stk. 1 75-77
 1. 1. pkt. 75
 2. 2. og 3. pkt 75-77
 - a. Hvilke rettigheder er beskyttet? 75-76
 - b. Hvilke indgreb er ekspropriation? 76

- c. Ekspropriationsbetingelserne 76-77
 - 1° Almenvellet 77
 - 2° Lovhjemmel 77
 - 3° Fuldstændig erstatning 77

- B. Stk. 2 77
- C. Stk. 3 77
- II. Ekspropriationslove 77-80
 - A. Vejbestyrelsesloven 77-78
 - B. Byggeoven 79
 - C. Byplanloven 79-80

§ 13. Formuerettighedens stiftelse

- I. De forskellige stiftelsesmåder 80-82
- II. Flere kreditorer 82
- III. Flere debitorer 82-83
 - A. Solidarisk - pro rata 82
 - B. Personligt - begrænset 82
 - C. Deklaratoriske regler 82-83
 - D. Regres 83
- IV. Kautio 83-84

§ 14. Overdragelse af faste ejendomme

- I. Forholdet mellem sælger og køber 85-86
- II. Sikringsakten: Tinglysning 86
- III. Fremgangsmåden ved tinglysning 86-88
 - A. Dagbogen 86-87
 - B. Tingbogen 87-88
 - C. Aktmappen 88
 - D. Tinglysningslisten og Tingbladet 88

§ 15. Overdragelse af løsøre og fordringer

- I. Løsøre 88-91
 - A. Forholdet mellem sælger og køber 88-90
 - Afbetalingsalg 88-90
 1. Betingelser for ejendomsforbeholdets gyldighed 89
 2. Betingelser iøvrigt for den umiddelbare fagedforretning 89-90.
 3. Opgørelsen af parternes mellemværende 90
 - B. Forholdet mellem køber og
 1. Sælgers kreditorer 91
 2. Sælgers omsætnings- erhververe 91
- II. Fordringer 91-93
 - A. Forholdet mellem overdrager og erhverver 91
 - B. Sikringsakterne 91-93
 1. Negotiable fordringer 92-93
 2. Simple fordringer 93
- III. Checks 93-94

§ 16. Kontraktspant

- I. Panterettens stiftelse 94-97
 - A. I forholdet mellem panthaver og pantsætter 95
 - B. Sikringsakten 95-97
 1. Underpant i fast ejendom 96
 2. Underpant i løsøre 96
 3. Håndpant i løsøre 96
 4. Pant i fordringer 96-97
- II. Panterettens genstand 97
- III. Rådigheden over pantet 97-98
 1. Underpant i fast ejendom 98

2. Underpant i løsøre 98
3. Håndpant i løsøre 98
4. Pant i fordringer 98

- IV. Panthavers fyldestgørelse, hvis pantsætter ikke er erklæret konkurs 98-100
 1. Underpant i fast ejendom 99
 2. Underpant i løsøre 99-100
 3. Håndpant i løsøre 100
 4. Pant i fordringer 100
- V. Panthavers fyldestgørelse, hvis pantsætter er erklæret konkurs 100-101

§ 17. Retspant

- I. Betingelserne for retspanterettighedernes stiftelse 102-104
 - A. Udpantning 102-103
 - B. Udlæg 103-104
 - C. Konkurs 104
- II. Retspanterettens genstand 104-107
 - A. Alene »debtors« formue 105
 1. Ægtefællens formue 105
 2. Løsøre købt på afbetaling 105
 - B. Formuerettigheder, der ikke gøres til genstand for retspant 106-107
 1. Eksistensminimum 106
 2. Lejekontrakter 106-107
 3. Livsforsikringspolicer 107
 4. Lønkrav 107
- III. Retspanterettens retsvirkninger 107-110
 - A. I forholdet mellem debitor og kreditor 108

- B. Sikringsakterne 108-110
1. Fast ejendom 108-109
 2. Løsøre 109
 3. Fordringer 109-110

- C. Rådighedsbegrænsningen
110
- D. Realisationen 110